

RECENZII

CRIME ȘI ABUZURI COMISE DE MILITARIII ARMATEI RUSE ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ, MOLDOVA ȘI BASARABIA ÎN PRIMA JUMĂTĂTE A SECOLULUI XIX

CRIMES AND ABUSES COMMITTED BY RUSSIAN ARMY MILITARY IN ROMANIA, MOLDOVA AND BASSARABIA IN THE FIRST HALF OF THE 19TH CENTURY

(autori: Simion CARP, prof. univ., dr.; Liliana CREANGĂ, conf. univ., dr.)

Prof. univ., dr. Radion COJOCARU,

Recenzie/ Review

Experiența de zi de zi ne demonstrează fără echivoc că istoria nu este un simplu tezaur de fapte trecute, ci o resursă analitică vie, care ne oferă file de lectură și mecanisme de înțelegere a dinamicii prezentului. Este crucial, așadar, ca analiza prezentului să se facă nu în vid, ci prin memoria activă a trecutului. Numai așa putem evita repetarea erorilor istorice și putem proiecta politici publice și modele evolutive sustenabile.

Buna cunoaștere a istoriei neamului, a evoluției și constituirii instituțiilor juridice naționale are o importanță covârșitoare în contextul înțelegerii importantelor transformări prin care trece Republica Moldova. Mai mult decât atât, înțelegerea a ceea ce numim război hibrid, noi emergente la securitatea națională, imixtiuni în proces electorale, obstacole artificiale de integrare a Republicii Moldova în spațiul Uniunii Europene este condiționată de

cunoașterea filelor istoriei zbruciumate a neamului românesc.

Fiind puternic animați de sentimentul de patriotism și de dorința de a cerceta din perspectiva metodei istorice subiecte restrânse ale științelor juridice, autorii Simion Carp, prof. univ., dr., și Liliana Creangă, conf. univ., dr., au elaborat monografia *Crime și abuzuri comise de militarii armatei ruse în Țara Românească, Moldova și Basarabia în prima jumătatea a Secolului XIX*. Războiul, oricare ar fi natura acestuia, nu cunoaște victime predilecte, căci orice persoană poate fi victimă a unui război. Situația este și mai gravă atunci când militarii se folosesc de statul lor, săvârșesc crime și atrocități împotriva persoanelor civile, profitând de vulnerabilitatea acestora, vulnerabilitate determinată de însăși starea de război.

„*Jus victoriae*” sau dreptul învingătorului este un concept istoric și politic informal, care desemnează dreptul presupus al învingătorului într-un război de a impune condiții, a stabili ordinea postbelică și a dicta narațiunea oficială despre conflict. O dimensiune a acestui drept este scrierea sau rescrierea istoriei, în baza căreia învingătorii modifică după bunul lor plac trecutul, justificând sau ascunzând adevăruri, prin redefinirea „agresorului” și „apărătorului” etc. Este o axiomă că în cursul istoriei această dimensiune a „*jus victoriae*” a fost de multe ori aplicată de către învingător pentru a-și ascunde crimele și atrocitățile comise în contextul ducerii războiului.

Plecând de la o atare premisă, în această publicație, eforturile autorilor sunt orientate spre studiul materialelor cu privire la disciplina militară în armata rusă, sistemul de educație a ofițerilor și soldaților, precum și specificul pregătirii acestor categorii de persoane pentru acțiuni militare. O asemenea incursiune în materie a avut drept obiectiv depistarea factorilor care au motivat comportamentul criminal manifestat de eliberatori față de popoarele creștine. Studiul supune unei analize complexe „personalitatea militarului armatei țariste”, dispus să comită crime împotriva reprezentanților altor naționalități în timpul războaielor ruso-turce din prima jumătate a secolului XIX. Totodată sunt identificați factorii ce duceau la mărirea numărului de infractori în rândul militarilor armatei ruse, care au comis crime și abuzuri împotriva conaționalilor noștri.

În cadrul studiului recenzat au fost utilizate pe larg materiale de arhivă, lucrări și articolele științifice ale autorilor preocupați de materia în cauză. Menționăm că studierea datelor de arhivă reprezintă un instrument esențial în vederea aplicării metodei istorice de cercetare, oferind acces direct la surse primare ce reflectă realitățile juridice ale perioadei la care se referă autorii. Prin utilizarea datelor de arhivă, cercetarea istorică dobândește credibilitate și rigurozitate științifică, întrucât interpretările se bazează pe documente oficiale. De asemenea, datele de arhivă au fost completate de către autori cu documente din literatura secundară, oferind perspective alternative, fapt ce sporește valoarea explicativă a cercetării. Prin urmare, lucrarea oferă cititorilor posibilitatea să cunoască diversitatea problemelor cu care s-au confruntat predecesorii noștri în această perioadă istorică, fiind utilă elevilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor și tuturor celor pasionați de istoria statului și dreptului românesc.

În final, este de menționat că cunoașterea acestor pagini întunecate și triste de istorie este indispensabilă pentru noile generații, căci viitorul nostru depinde de asumarea trecutului. Apreciem efortul depus de autori la elaborarea studiului, care reprezintă o realizare valoroasă pentru cititorii interesați de trecutul, prezentul și viitorul istoriei naționale.